

Kurum : Işık Üniversitesi
Başlık : 10 Kasım Atatürk'ü Anma Programı
Konuşmacılar : Ezgi Erel MAZLUMOĞLU, Prof. Dr. Hasan Bülent KAHRAMAN, Mehmet Serdar SARIGÜL, Prof. Dr. Asım KARAÖMERLİOĞLU
Video Adresi : <https://youtu.be/urDVgQTHRTs>
Yayın Tarihi : 11.11.2022

Ezgi Erel Mazlumoglu: Sayın Mütevelli Heyeti Başkanım, Sayın Rektörüm, Sayın Rektör Yardımcım, Değerli Akademisyenlerimiz, Sevgili Öğrencilerimiz, Bütün insanlığın asırlar boyu övdüğü ve övündüğü meziyetleri üstün kişiliğinde toplayan Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün 84. ölüm yıldönümünü anma programı dolayısıyla toplanmış bulunuyoruz. Mustafa Kemal Atatürk savaşlardaki başarılarıyla büyük asker, yönetimiyle büyük bir devlet adamı, görüşlerindeki sağlamlık, doğruluk, geçerlilik, uluslararası ilişkilerde güvenilirlik, barış ve insan severlik değerleriyle evrensel bir kişidir. Büyük Önder Atatürk Kurtuluş Savaşı sonrası elde edilen başarının yeterli olmadığını düşünerek yapılması çok zor olan birçok devrim gerçekleştirmiştir. Onun Türk ulusuna en büyük armağanı Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmak olmuştur. Gerçekleştirdiği devrimler ile Türk ulusuna çağ atlatmış, Türkiye Cumhuriyeti'nin dünya ülkeleri arasında saygın bir hale gelmesini sağlamıştır. Hayatının en son anına kadar ülkesine hizmet etmiş olan bu büyük insan: “Benden sonra beni benimsemek isteyenler, bu temel mihver üzerinde akıl ve ilimin rehberliğini kabul ederlerse manevi mirasçılarım olurlar.” demek suretiyle kurduğu cumhuriyete sahip olunmasını ve çok çalışarak bilimde ileri bir seviyeye çıkılmasını arzu etmiştir. Şimdi; sizleri başta Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere tüm şehitlerimiz adına saat 09.05 'te 2 dakikalık saygı duruşuna ardından istiklal Marşı'mızı gür sesle okumaya davet ediyorum. Geçtiğimiz yıl 10 Kasım'dan kısa bir süre önce Mütevelli Heyeti Başkanımız Sayın Mehmet Serdar Sarıgül, Mütevelli Heyeti Başkan Vekili Sayın Necdet Şenkal, Rektörümüz Prof. Dr. Hasan Bülent Kahraman ve Fezkiye Mektepleri Vakfı Genel Sekreteri Sayın Zeynep Sezerman Anıtkabir'i ziyaret edip üniversitemizin adına Atatürk'ün mozolesine çelenk bırakmışlardı. Şimdi; bu anlamlı ziyareti bir kez daha hatırlayalım. Hamdullah Suphi Tanrıöver 1933'te yayınlanan “Yerli, Yabancı 80 imza Atatürk'ü Anlatıyor” isimli kitabında Büyük Önder hakkında şu ifadeleri kullanıyor: “İki Mustafa Kemal vardır. Biri ben, et ve kemik, geçici Mustafa Kemal. İkinci Mustafa Kemal onu “ben” kelimesiyle ifade edemem. O, ben değil bizdir! O memleketin her köşesinde yeni fikir, yeni yaşam ve büyük ülkü için uğraşan aydın ve savaşçı bir topluluktur. Ben onların rüyasını temsil ediyorum. Benim girişimlerim, onların özlemini çektikleri şeyleri tatmin içindir. O Mustafa Kemal sizsiniz, hepimizsiniz. Geçici olmayan, yaşaması ve başarılı olması gereken Mustafa Kemal odur!” Konuşmasını yapmak üzere Prof. Dr. Sayın Hasan Bülent Kahraman'ı kürsüye davet ediyorum. Buyurunuz Sayın Rektörüm,

Hasan Bülent Kahraman: Teşekkürler Ezgi. Değerli Mütevelli Heyeti Başkanımız, Değerli Başkan Vekilimiz, Değerli Rektör Yardımcımız, Sayın Dekanlarımız, Müdürlerimiz, Hocalarımız, Sayın Genel Sekreterimiz, Yöneticilerimiz, Çok Sevgili Öğrencilerimiz, Değerli Konuşumuz Asım Karaömerlioğlu Hocam, Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Büyük Atatürk'ü bir kez daha saygıyla anıyorum. Aslında iki konuşma, iki konu üstünde durmayı düşündüm hazırlanırken. Bunlardan

birincisi şu; ölümünün 84. yıl dönümünde bütün bir toplum resmi törenlerin ve düzenlemelerin ötesinde kendi iradesiyle Atatürk'e, kurucu liderine saygılarını sunmaktadır. Bu saygı duygusu bilebildiğim kadarıyla Türkiye'ye özgüdür. Bu konu üstünde durulmayı hak eden bir takım özellikler içeriyor. Neden bir toplum üzerinden bu kadar sene geçtikten sonra eksilmeyen bir saygıyı kendisine sunmak konusunda bunca ısrarlı? Bu zor ve karmaşık bir problem. Bunu daha basite indirmek gerekirse bunun üstünde çok düşündüm. İşin özünde 'gurur' kavramına gitmek gerekir. Gurur felsefecilerin üstünde çok durduğu, çok düşündüğü bir kavram değil. Ahlak felsefesinin içinde kuşkusuz çok ele alınmıştır, ama kökenleri itibariyle bakıldığı zaman ilginç bazı açılımlar ortaya koyar. Ben bugünkü modern insanın bilincini kuran iki temel metin olduğu kanısındayım. Bunlar genel olarak Homerik metinler ve Platonik metinler. Raffaello, Sistina Şapeli'nin duvarına resmederken Platon'u gökleri, ideaları gösterir şekilde çizdi. Öğrencisi Aristoteles'i yanında yerleri yani gerçekleri, olguları işaret ederken resmetti. Bu ayrımlar doğru olmakla birlikte Aristoteles'in metinlerini de Platonik metinler olarak görmek de büyük bir mahsur yok. Birisinin Platon'un daha lirik, daha şiirsel diyaloglarına mukabil Aristoteles tabii ki bugünkü felsefe mantığına, yaklaşımına, yöntem bilimine uygun metinler üretiyordu. Bu iki düşünür, her konuda hemen hemen birbiriyle çelişir gibi görünseler de birbirini tamamlayan iki düşünürdür ve bunların 'gurur' konusunda ortaya koydukları önemli noktalar var. Fakat ondan önce bir adım geriye gideyim ve bu 'gurur' kavramının kökeni olarak "İlyada" da çok anılan iki noktaya değineyim. Bunlardan birisi Akhilleus için geçerlidir. Akhilleus, Troyalılara karşı savaşa noktasına geldiği zaman bütün trajik kahramanlar gibi iki iyi arasında bir karar vermek zorunda kalır. Tragedya; iki iyi arasında seçim yapamama halidir. Bu iki iyiden biri; Akhilleus'un Troya Savaşı'na katılması ve çağlar boyunca, bin yıllar boyunca işleyecek, anlatılacak bir gurur abidesi olarak heroic bir noktaya erişmesidir. Öteki ise; kendi yurduna dönmesi, orada uzun ve mutlu bir hayat sürmesidir. Bunların içinde bu iki seçenek arasında Akhilleus savaşa gitmeyi elbette seçecektir. Bir şey daha söyleyeyim, iki nokta dedim. İkincisi nokta yine İlyada'da Hippolocus'un çok yine alıntılanmış öyküsüdür. Hippolocus'ta bu savaş meselesini kendi zihninde tartışırken babasının onu savaşa hazırladığını, yönlendirdiğini, gönderdiğini belirtir. Ve onu savaşa gönderirken elinden gelenin en iyisini yapması koşuluyla bu seçeneği önüne koyduğunu söyler. Hippolocus'ta atalarını onurlandırmak için kendisinden önce iyi şeyler yapmış olan atalarına uygun şeyler yapmak için o maksatla savaşa yönelir. Şimdi bu önemli. Diğerinden Akhilleus'tan daha önemli çünkü Akhilleusçu gurur kazanmak maksadıyla savaşa gitmek, savaşmak, kan dökmek kan dökmek suretiyle gurur sahibi olmak belki heroic, anıtsal bir figür yaratırsa da bu gurur değerlendirmeleri içinde James Brown'e gibi filozofların nitelendirmesiyle daha ilksel duygulara dönük bir gurur arayışıdır, daha savaşçıl, daha yabanıl bir gurur arayışıdır. Hâlbuki Hippolocus çok ilginç bir noktaya gelir. Ve İngilizceye 'Ever to Excel' olarak çevrilen demin söylediğim gibi 'Elinden Gelenin En İyisini Yapma' vurgusunda bulunur. Burada 'Excel' mükemmelliyet kavramı 'Aristeia' bu kavram günümüzde de çok kullanılıyor. Çünkü Hippolocus metinde 'Elinden Gelenin En İyisini Yapmak' 'Best of Best' bunun için 'Aièn Aristéúein' kavramını kullanır ki; Amerika'da bir çok üniversitenin mesela Boston Üniversitesinin, gelecek hafta veya ay sonunda gideceğim Colorado Üniversitesinin mottosu budur. Elinden gelenin en iyisini yapmak, en doğruyu yapmak, en iyiyi bulmak ve bu yoldan bir gurur kazanmak. İlyada'daki bu yaklaşımlara mukabil Platon –işte o kurucu metin dediğim ana adıyla 'Politeia' Romalıların, Latinlerin 'republic' diye çevirdiği; bizim bazen devlet diye, bazen cumhuriyet diye çevirdiğimiz metninde bu konunun üstünde durur ve gururla adaleti mukayese eder. Sokrates onun bir tür alter egosudur. Hocası konuşurken "Eğer bir insan adil olduğu için dekore edilmek, ödüllendirilmek durumundaysa onu gururla mı yoksa sadece adil olmakla mı nitelendirelim?" sorusunu sorar. Zaten diyalogun işleyişi hep böyledir. Ve "Bu gurur kavramına gerek yok. Adil olmak yeterlidir" der. Bu gurur kavramını küçülten, değerini düşüren bir olgu değildir. Sadece iyicilikle, doğrulukla, adillikle gurur kavramını bir araya getirir. Aristo ise, öğrencisi Aristo ise meşhur Nicomachean Etiğinde bu tartışmayı yapar. N

O da çok farklı şeyler söyler gibi görünürse de aslında hocasının izini pek de terk etmez. Ve der ki der ki: “Esas itibariyle gurur insanların iyilikçilikleriyle ilgili bir şeydir.” Burada da temel bir çelişki ortaya çıkar. İnsan iyiliğini, kendisi için kimsenin olmadığı bir ortamda kendi benliği, bilinci ve vicdanı için mi gösterir yoksa bu kamusal bir şey midir? Bu analiz tehlikeli bir analiz. Hiç kuşku yok bunda! Çünkü bir gerçek var ki; iyilikçilik esas itibariyle kamusal, birden çok insanın bulunduğu alanda geçerli bir olgu. Ama ana mesele şu; kendi kendimize kaldığımız zamanda aynı iyilikçiliği gösteriyor muyuz? Aristoteles buna bir boyut ekler ve bunun gururla ilgili olduğunu söyler. Gurur ona göre zaten çok önemli bir kavramdır ve erdemlerin tacıdır, der ki: “Eğer gururla bütünleşmiş bir erdemden, iyilikçilikten söz ediyorsak buradaki kilit noktası” demin söylediğim gibi “insanın kendi kendini gururlandırabilmesidir” yani kendisiyle yalnız kaldığı zamanda bu iyilikçilikten asla uzaklaşmamasıdır. Buradan devam eder ve çok kritik bir noktaya gelir. Şu saptamada bulunur Aristoteles der ki: “Bunların hepsi doğrudur ama bir temel mesele söz konusudur. O temel mesele şu: Bize gurur kazandıracak olan unsurların hiçbirisi akıl dışı bir ussallık dışı hiçbir boyut içermemelidir. Aklın, usun dışında bir gurur aramak yanlıştır. Bu çerçeveye tabii sonra Kant’la başka bir düzeye götürülür. Uluslararası ilişkiler konusunun da bir parçası haline gelir. Onları bir tarafa bırakarak bakarsak, başladığımız yere dönersek. Bugün Atatürk’e dönük saygının altında yatan en önemli neden bu ulusal gurur kavramının, ulusal benlik kavramıyla birleştirilmesi ve bu iki kavramın kamusal olduğu kadar da insanlarda özel, vicdani, kişisel, bireysel bir duygu olarak tecessüm etmesidir. Ben Atatürk’ü tanıyanları tanıdım. Atatürk’ün vefatında bulunanları tanıdım. Bizzat annem ve babam 1925 doğumlu iki kişi olarak 1938 olayını yani Atatürk’ün vefatını kendi genç, çocukluktan henüz çıkmakta oldukları yaşlara dönük duygularıyla çok ifade ettiler. İşte ilgimi çeken nokta oydu. (21:57) bir kitap yazdı: Anıtkabir. Bu kitap Türkçeye çevrildi. Bu kitabın alt başlığı ulusal benliğin, bilincin, belleğin inşası. Atatürk’ün eylemi bana göre Türkiye’nin Tanzimat’tan beri getirdiği 3 temel çelişkiyi çözmesiyle ortaya çıkıyordu. Gelenek ve gelecek, zaman kavramının geriye dönüşlü olarak infinitive anlayıştan dönük teolojik yapıya kavuşturulması ve yercillikle yani laiklikle dinselliğin karşılaşması. Bu konularda da taraf ve tavır almak. Her 3 konu da çeşitli felsefi boyutları olan değerlendirmelerdir. Bir çok vesileyle belirttiğim gibi bir felsefe problemi olarak Atatürk ve eylemi henüz ele alınmış değildir. Atatürk’ün öbür tarafta 2 temel özelliği var. Belki 3 temel özelliği var. Birincisi; askerliği, askerlik dehası. İkincisi; devlet adamı kimliği. Üçüncüsü; siyasetçiliği. Bunların kurucu unsuru hangisidir diye bakıldığı zaman karar vermek zor. Ama hiç şüphesiz ki yıkılmış bir imparatorluğu yeni bir ulus devlete dönüştürmek, işgal edilmiş bir ülkenin gururu incinmiş olan halkına önderlik ederek yeniden bir ulus haline getirmek. Eğer bunu sağlayan unsur, temel unsur onun askerliği ise, evet, Atatürk’ün kuşkusuz bu gururla ilişkilendirdiğimiz topluma benimsettiği ulusal benlikle ilişkilendirdiğimiz temel özelliği budur askerliğidir. Nitekim devlet adamlığına baktığımız zaman ortaya çıkan kişilik ve kimlikle asker olarak ifade ettikleri arasında da önemli bir fark yoktur. Belki Prusya geleneğinden gelen, belki esatiri, efsanevi dönemlerin içinden süzülüp gelen bir anlayışla “Ulusların kaderi söz konusu olmadıkça savaş bir cinayettir.” demesi Homerik bir tutumdur. Savaşı kazandığı anda karşısına gelen yenik kumandana muamelesi Homerik bir tutumdur. Buradan bir ipucu alarak onun devlet adamlığına bakarsak Atatürk’ün belirttiğim 3 çelişkiyle uğraştığı dönemde ortaya koyduğu kişilik, devlet adamı özellikleri en az askerliğindeki kadar Homerik bir boyut, Heroik bir boyut içerir. Hiçbir zaman küçük meselelerle uğraşmayan, çok büyük, çok makro, çok tarihsel boyutu olan konularla iç içe geçmesi. Nihayet siyasetçi olarak Atatürk’e baktığımız zaman karşımıza çıkan çok ilginç bir husus var: Serbest Fırka deneyimi. Bu kadar muzaffer ulusu tarafından kendisine yanmış yıkılmış, yandığı yıkıldığı bir dönemde gururuyla, bilinciyle ve benliğiyle önderlik eden İnönü’nün söylediği gibi kendi bağrında yanan ateşten o topluma ilhamlar veren bir kişi olarak Atatürk’ün Serbest Fırkayı kurdurması -bu tabir doğrudur-, kurdurması. Yine onun Homerik bir kahraman ve o kahramanlarda görülen gururdan hiçbir zaman vazgeçmediğinin bir göstergesidir. Ve üstelik sınıf arkadaşı, gençlik arkadaşı

her zaman beraber olduğu Fethi Okyar'a söylediği sözler bu düzeyde bir kişinin erdem adına, doğruluk adına, gurur adına ne kadar tavizsiz olduğunun bana göre bir kanıtıdır. Şunu söylüyor, İsmet Paşa -Asım Hoca çok iyi bilir- Fethi Okyar, kendisi Yalova'ya davet etmiş onları, partiyi kurduracaktır. Birlikte otururlar, bir şeyler söyler. Fethi Okyar cevap verir. O, İnönü cevap versin, diye onları söylemiştir ama Atatürk araya girer ve der ki: "Bugünkü manzaramız aşağı yukarı bir diktatör manzarasıdır. Vaka bir Meclis vardır. Fakat dahilde ve hariçte bize diktatör nazarıyla bakıyorlar. Geçen sene Ankara'yı ziyaret eden Alman yazarlardan Emil Ludwig idare şeklimiz hakkında tuhaf sualler sormuş ve diktatörlüğümüze hükmederek geri dönmüş ve bu kanaatini de yazmıştır. Hâlbuki ben cumhuriyeti şahsi menfaatim için yapmadım. Hepimiz faniyiz. Ben öldükten sonra arkamda kalacak müessesese, bir istibdat müessesesidir. Ben ise millete miras olarak bir istibdat müessesesi bırakmak ve tarihe o suretle geçmek istemiyorum. Bütün müşküllere katlanacağız. Sizin dostluğunuza, ahlakınıza, malumatınıza itimatım vardır. Mesele memlekette cumhuriyetin şahısların hayatına bağlı kalmayarak kökleşmesidir. Bunu temin etmektir." Bu düzeyde bir ordular kumandanının ve Meclisin bütün yetkilerini şahsında toplamış Başkumandanın, bu derece de tarihi Hegellien anlamda tarihin zamanını dönüştürmüş bir devlet adamının bunları ifade etmesi ve bakın hitap ederken kullandığı ahlak kavramını mutlaka zikrederek yeni bir oluşum denemesi içinde yaşadığı topluma, bir parçası olduğu ulusa kazandırdığı gururun ve benlik bilincinin en önemli göstergesidir. Bize bununla övünmek düşer. Atatürk'ü, Büyük Atatürk'ü tekrar saygılarla anıyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

Ezgi Erel Mazlumoğlu: Rektör Hoca'mıza değerli paylaşımları için çok teşekkür ediyoruz. Şimdi; sözü Mütevelli Heyeti Başkanımız Sayın Mehmet Serdar Sarıgöl'e bırakıyorum. Buyurunuz Sayın Başkanım,

Mehmet Serdar Sarıgöl: Teşekkürler. Evet. Mütevelli Heyetimizin Değerli Başkan Vekili Necdet Bey, Sayın Rektörüm, Rektör Yardımcım, Çok Değerli Dekanlarımız, Kıymetli Müdürlerimiz, Akademisyenlerimiz, Genel Sekreterimiz, İdari Personelimiz, Çok Kıymetli Öğrencilerimiz, Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün burada hayatının en son anına kadar ülkesine hizmet etmiş olan eşsiz devlet adamı, büyük komutan, Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün aramızdan ayrılışının 84. yılında onu artarak devam eden büyük bir özlem, sevgi ve saygıyla anmak üzere toplanmış bulunmaktayız. Aslında ben de Hasan Hocam gibi düşündüm neler söylemeli diye çok 2 tane önemli metin var. Bir tanesi Nutuk, bir tanesi de Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi. Bu metinler yeteri kadar her şeyi aslında anlatıyor. Okuyan, anlayan buna baktığı zaman bugünkü ülkenin, bugünkü dünyanın halini çok net bir şekilde orada görebiliyor. Mesajları da çok net bir şekilde orada görebiliyor. Yani ben bütün öğrencilerimize ısrarla tavsiye ediyorum. Yıllarca, senelerce belki okuduk ama en baş ucu metni olacaksa bu metin aslında Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi. Orada her şeyi söylüyor. Orada her şeyi işaret ediyor. Ve yapmamız gereken hakikaten onun gösterdiği gibi ilimle, bilimle doğru yolda bu mücadeleleri sürdürmek ve ülkemize sahip çıkmak. Bütün bunları söyledikten sonra diğer düşünceleri de şöyle paylaşayım. Gençlik yıllarından itibaren demokrasi düşüyle hareket eden, özgürlük ve bağımsızlığı karakter edinen Büyük Önder Atatürk ülkemizin ve tüm dünyanın içinden geçmekte olduğu bu zor günlerde biraz evvelde söylediğim gibi gerçekten bize ışık tutmakta düşünce ve eserleriyle yaşadığı dönemin ötesinde bir deha olan yüzyıla damgasını vuran ulusuyla birlikte kurduğu Türkiye Cumhuriyeti devleti sınırlarının çok ötelinde de mazlum ve masum kalplerde çarpan, mazlum ve masum kalplerde derin izler bırakan bir insan. Bence Atatürk'ü anmak diğer bir ifadeyle anlamak onun daima büyük önem verdiği Türk ulusunun birliğini, ülkesinin bölünmez bütünlüğünü koruyarak geleceğe güvenle bakmak ve bu uğurda her türlü fedakârlığa hazır olmak demektir. Atatürk'ü anlamak barış, huzur ve mutluluğu yalnız kendi yurdunda değil; tüm dünyanın, tüm insanlığın barış ve mutluluk içerisinde yaşamasına yaşamasında arayacak kadar insan sevgisiyle dolu olmak da demektir. Bence bunlar inanılmaz çağın ötesindeki görüş, düşünce ve

yaklaşımlar. Atatürk'ü sevmek demek; onun izinde yılmadan yürümek demek bence. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk yaşadığı her dönemde genç nesillere önem vermiş hedefleri olan, bu hedeflerle emin adımlarla yürüyen genç nesiller inşa etmeyi arzulamış. Bu noktada üniversiteye, bizlere, sizlere düşen görev; onun hedeflediği gelişmiş, çağdaş ve güçlü Türkiye için kurduğu cumhuriyete sahip çıkarak çalışkan, dürüst -Hocam, biraz evvel işaret etti- ahlaklı ve vatanını seven birer birey olmaktır. Bu konuda hepinizin aynı inançta olduğuna inanıyorum. Atatürk'ün Türk milletini büyük bir atılıma hazırladığı ve yönlendirdiği yüzyılda Avrupa'nın pek çok ülkesinde totaliter rejimler veya diktatörlükler bulunuyordu. Biraz önce bu konuya gene Hasan Hocam işaret etti. Böyle bir dünyada Atatürk yabancı bir gazetecinin sorusuna "Ben kalpleri kırarak değil, kazanarak hükmetmek isterim." diye cevap vermiştir. Aynı çağda yaşayan gerek kendi milletleri gerekse dünya için endişe ve korku kaynağı olan liderler bugün ya unutulmuş ya da kötü miraslarıyla anılır olmuştur. Atatürk ise sevgi ve saygı uyandırarak Türk milletini çağı ile tanıştırmaya gayret edip, varlığını teminat altına almaya yöneltmiştir. Muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkmak hedefiyse çağın akışına yön verme düşüncesinin gerçekten temel göstergelerinden bir tanesidir. Atatürk toplumun her kesimini kucaklayan bir halk adamıydı ayrıca köylüsüne, çocuğuna, gencine, öğretmene, sanatçısına, sporcusuna, kadınına, askerine ve yaşlısına kısacası toplumun tüm kesimine değer vermiş ve destek olmuştur. Bence o tam anlamıyla bir halk adamıydı. Çünkü hep halkı için uğraştı. Halktan birisi gibi davrandı. Onun "Benim için en büyük makam ve ödül Türk milletinin bir ferdi olarak yaşamaktır." sözü de bunu gerçekten kanıtıyor bence. Bugün bizlere düşen görev Atatürk'ün yolundan sapmadan yüzümüzü geleceğe dönmek, ufkumuzu geniş, hedeflerimizi büyük tutmaktır. Bunun için 10 Kasım'ları aydınlık geleceğimize yönelik atılımlarımızın esin kaynağı haline getirmeliyiz. Yalnız 10 Kasım'larda değil her daim Atatürk'ün mücadele azmi bizlere yüklediği sorumluluklar ve gösterdiği hedefler tekrar tekrar bence konuşulmalıdır. Ülkemizin en zor anında bile düşünüp ortaya koyduğu ulusal hedef ve stratejilerin hatırlanması bu tür çabaların anlam ve değerinin çok iyi bilinmesi Büyük Atatürk'ün ebedi istirahatgahında huzur içinde yatması bakımından çok çok önemlidir. Bu duygu ve düşüncelerle Kurtuluş Savaşı'mızın önderi ebedi Başkomutan Cumhuriyet'imizin ve bağımsızlığımızın mimarı Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü aramızdan ayrılışının 84. yıl dönümünde saygı, minnet ve özlemle anıyorum. Saygılarımla efendim.

Ezgi Erel Mazlumoglu: Mütevelli Heyeti Başkanımıza konuşmaları için çok teşekkür ediyoruz. 10 Kasım Atatürk'ü Anma Programı'mız için Rektör Hoca'mızın davetini kırmayan Prof. Dr. Asım Karaömerlioğlu Hoca'mız bugün aramızda. Karaömerlioğlu, Bornova Anadolu Lisesinden sonra Boğaziçi Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliğini bitirdi. Yüksek lisans çalışmasını Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümünde, doktorasını Ohio State Üniversitesi Tarih Bölümünde yaptı. 1999 yılından bugüne Boğaziçi Üniversitesi Atatürk Enstitüsünde öğretim üyesidir. 2000-2018 yılları arasında Işık Üniversitesinde Türkiye, Avrupa ve Bilim tarihi dersleri verdi. Orada Bir Köy Var Uzakta adlı kitabının yanı sıra Nations and Nationalism, Journal of Business Studies, Middle Eastern Studies, New Perspective on Turkey, British Journal of Middle Eastern Studies, Toplum ve Bilim gibi çok sayıda ulusal ve uluslararası dergide yazıları bulunmaktadır. Sevişen Beyin adlı da bir kitabı dilimize kazandırmıştır. Türkiye'de evrimsel düşüncenin gelişimi, demografik dönüşüm, toplumsal kuşaklar, genç Osmanlı'dan günümüze Türkiye siyaseti, küresel popülizm ve blok zincir teknolojisinin sosyal ve ekonomik etkileri gibi konularda da çalışmalarını sürdürmektedir. Şimdi; konuşmasını yapmak üzere Sayın Prof. Dr. Asım Karaömerlioğlu'nu kürsüye davet ediyorum. Buyurunuz,

Asım Karaömerlioğlu: Sayın Rektör, Sayın Mütevelli Heyeti Başkanı, Başkan Yardımcısı, tüm bileşenleriyle Sevgili Işık camiası ve değerli misafirler, Bugün Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Büyük Önder Kemal Atatürk'ü ölümünün 84. yılında saygı, sevgi ve şükranla anıyoruz. Aradan

bunca yıl geçmesine rağmen o bu ülkeyi birleştiren en kıymetli ortak değerimiz olmaya devam ediyor belki de yegâne ortak değerimiz. Bugün burada Atatürk'ün hatırasını anmak amacıyla onun bilime olan hayranlığının nedenlerini, yeni cumhuriyetin inşasında bilimi neden çok önemseydiğini sizlere anlatmak istiyorum. Türkiye'de bilim ve eğitim denince akla gelen en önemli tarihsel kurumlardan biri olan Fezziye Mektepleri Işık Üniversitesinde böyle bir konunun bugünkü anma vesilesiyle ele alınması ayrıca önemli ve manidardır. Benim içinde öyle çünkü bu üniversitede 18 yıl çalıştım. Bazı öğrencilerim şimdi burada doçent hatta profesör oldular. Ben, öncelikle şu soruyu ortaya atarak başlamak istiyorum. Atatürk bilime neden bu kadar çok vurgu yapıyordu? Sahiden de kendisi hayatı boyunca sürekli bilime vurgu yapmaktan hiçbir zaman imtina etmemiş. Her vesile ile bilimin önemini vurgulamıştır. Hayatta en hakiki mürşidin yani yol göstericinin bilim olduğuna dair sözlerinin yanı sıra pratikte de bilim yeni cumhuriyetin en çok önemseydiği konuların başında gelir. Nitekim onu övenler de, onu eleştirenler de Kemal Atatürk'ün modern zamanlarda bilime en çok vurgu yapan devlet adamı olduğu konusunda birleşirler. Onu bu nedenle eleştirenler erken cumhuriyet döneminde bilimin abartıldığı iddiasıyla bu dönemi sık sık bilimcilikle yaftalıyorlar. Böyle yaparak hem bilimi hem onu küçümsüyorlar. Oysa geleneksel ve dinsel düşünce sisteminin zaten ziyadesiyle egemen olduğu bir toplumda bilime vurgu yapmanın doğal olduğunu, Türkiye'nin özellikle o yıllarda ihtiyacının bilim ve bilimsel düşünceyi öne çıkartmak olduğunu maalesef göremiyorlar. Öte yandan Kemal Atatürk'ün bilime vurgusunun bir başka nedeni de içinden geldiği kuşakla ilgilidir. Genç Türk kuşağı olarak bilinen bu kuşağın tipik özelliklerinden birisi 2. Abdülhamit devrinde sayıları giderek artan modern, seküler okullarda yetişmiş olmalarıdır. Bu okullardan bir tanesi de bildiğiniz gibi Selanik'teki Fezziye Mektepleri Işık Okullarıdır. Bu yeni, genç Türk kuşağının çoğu bu okullarda zamanının pozitivist ve materyalist düşüncelerinden derinden etkilenmişlerdir. Bu kuşağın pek çok temsilcisi bilimi çağdaş uygarlığın merkezine koymuşlardı. Unutmayalım 'terakki' kavramı ki biliyorsunuz ilerleme demek. Hem dünyada hem de ülkemizde bu dönemde çok popülerdi. Dikkat ederseniz kurdukları örgütün adında da yani İttihat ve Terakki'de de bu vurguyu görürüz. Keza 1908 Jön Türk Devrimi sonrasında kurdukları okullarda da terakki kelimesinin sıkça kullanılması rastlantı değildi. Yeni Türkiye'nin kurucu kadrosu yeni bir toplum tahayyülünü milliyet ekseninde oluşturmak istedi. Osmanlı sistemi bilindiği gibi dini kimlikler temelinde bina edilmiş bir sistemdi. Her ne kadar zaman içinde değişime uğramışsa da bu sistem 1. Dünya Savaşı sonuna gelindiğinde hem reel politik anlamda hem de demografik anlamda artık işlevselliğini yitirdi. Yeni cumhuriyet ümmetten millete geçmeyi kendisine öncelikli hedef olarak belirledi. Ancak yine de toplumun hatırı sayılır bir çoğunluğunda dini kimlik, birincil kimlik olma vasfını sürdürmekteydi. Böyle bir ülkede Türk kimliğinin oluşturulması başlı başına bir mesele olarak ortada duruyordu. Atatürk ve arkadaşları için yeni kimliğin oluşturulmasında dini temellerden ziyade tarihsel, linguistik, coğrafi, antropolojik öğeler öne çıkmalı, bu yeni kimlik yani Türk milliyetçiliği seküler ve maddi temellerle yani materyalist bir tarzda inşa edilmeliydi. Bu temellerin böylesi bir inşası ise ancak bilimsel bilgi ile mümkün görünüyordu. Nitekim tez elden kurulması düşünülen yüksek öğretim kurumunun adının Dil, Tarih ve Coğrafya olması bir rastlantı olmayacaktı. Atatürk, ilk etapta Türklerin tarihi serüveninin bilimsel olarak anlatılmasını hedefledi. Türklerin tarihi dünya tarihi içinden temellendiriliyor, insanlık tarihi genel bağlamı içine oturtuluyordu. Ancak Osmanlıda hem dünya tarihi hem de insanlık tarihi büyük ölçüde kutsal bir tarih olarak anlatıla gelmişti. 1908 Jön Türk Devrimine kadar büyük ölçüde Tevat'taki bilgilere yaslanan bu tarih anlatısı hilkat, Nuh tufanı gibi temalarla anlatılıyor; doğal ve toplumsal olaylar dinsel ve kutsal dinamiklerle açıklanıyordu. Keza dünyanın yaşı bile hâlâ 19. asırda inanıldığı şekliyle sadece binlerce yıl ile sınırlıydı. 4.5 milyar yıllık tarih 6.000 zannediliyordu. İşte bu noktada evrimsel düşünceden faydalınarak dünyanın oluşumu ve insan türünün ortaya çıkışı materyalist bir çerçevede anlaşılmaya çalışıldı. 1930'larda Türkiye'de okutulan tarih kitaplarına baktığımızda dünya tarihinin evrimsel bir tarzda ele alındığını, kavimlerin birbirleriyle akrabalığına vurgu

yapıldığını, canlılığın oluşumunun maddi temellerle açıklandığını görürüz. Bunlar yapılırken jeolojik ve paleontolojik bulgulardan yararlandı. Hâl böyle olunca da türlerin tarihi adaptasyon seçim gibi kavramlar kullanılarak kavimler göçü, iklim değişiklikleri gibi temalar üzerinden kurgulandı. Nitekim dünya ve Türkiye tarihinin böylesi bir anlatı ekseninde oluşturulmaya çalışılması ister istemez evrimsel düşünceyi öne çıkarttı. Aslına bakılırsa bilim tarihinin en hararetle tartışılan ama en üretken düşüncesi olan evrim düşüncesi 19. asrın sonlarından itibaren Osmanlı aydınları arasında giderek yaygınlaşmıştı. Benim Aşyan'daki komşum rahmetli Tefik Fikret'in evine uğramışsanız; yatağının baş ucundaki kendi karakalemiyle yaptığı Darwin portresini eminim görmüşsünüzdür. Kemal Atatürk'te evrimsel düşünceden çok derinden etkilenmiş. Hatta dönemin en önemli evrimci dünya tarihi kitabı olarak kabul edilen "Cihan Tarihinin Umumi Hatlarını" kendi isteğiyle acilen Türkçeye çevirtmişti. H. G. Wells'in 1920'de basılan bu kitabı 1930'larda okullarda okutulan tarih kitaplarıyla birebir paralellik gösterecek, Kemal Atatürk Nutuk adlı ünlü eserinde yabancı düşünür olarak H. G. Wells'in sadece adını zikredecektir. H. G. Wells biliyorsunuz; aynı zamanda dünya tarihinde gelmiş geçmiş en çok popüler yazarlardan biridir: The War of The Worlds, Time Machine gibi Türkçeye de kitapları çıkmıştır. Ama kendisi aslında aynı zamanda University College London'da biyoloji okumuş ve Darwin'in yakın arkadaşı Thomas Huxley'in öğrencisi olmuş bir insan idi. Çok ilginç bir kitaptır, 4 cilttir. 4 cildi de yemekte 4 kişiye verir. Çok kısa bir sürede çevrilir ve Osmanlıcadır. Daha sonra transkripsiyonu yapılmıştır. Türk milliyetçiliğinin bilimsel temeller üzerine oturtulması çabasında bir başka önemli eksen linguistik temellerde yani Türk dilinin özelliklerinde aranır. Bilindiği gibi dil birliği vurgusu sadece Türkiye'de değil, 19. asırda pek çok milliyetçi harekette gözlemlendiğimiz bir vurgu. Bu yıllarda dil milletlerin ve etnik grupların kültürel ve tarihsel birikimlerinin adeta bir hazinesi olarak görülür. Dil aynı zamanda toplumların genetik yakınlığının bir ölçüsü ve gelişmişliğin bir göstergesi olarak da kullanılır. Türkçe, pek çok şarkiyatçı dil bilimci tarafından orta gelişmişlikte bir dil olarak görülmüş. Böylece Türklerde az gelişmiş medeniyetler ailesi içinde sınıflandırılmıştı. Kemal Atatürk'ün cumhuriyetin başından itibaren yoğun olarak dil çalışmalarına yönelmesi aslında bu tezlere karşı yine bilimsel temellerde bir karşı koyma çabasının bir ürünüydü. Türk Dil Kurumunun kurulması işte bu bağlamda 1930'ların başında gündeme gelecekti. Türk diliyle ilgili ilk çalışmalar öncelikle Türkçenin içindeki yabancı sözcüklerin ayklanması ekseninde sürdürüldü. Özellikle de Arapça ve Farsça kökenli sözcüklerin yerine Türkçe sözcükler ikame edilmeye çalışıldı. Bunda hiç kuşkusuz Arap ve Fars medeniyetlerinden bir uzaklaşma isteğinin olduğunu da vurgulamamız lazım. Yeni Türkiye artık Orta Doğulu bir görüntü çizmek istemiyordu. Amaçlanan çağdaş medeniyete ulaşmaktı ki; bu medeniyetinde o dönemde en yetkin biçimleştiği, somutlaştığı yer Batı'ydı. Batı Batı olduğu değil; çağdaş olduğu için isteniyordu. Modern bilimin de beşiği olan Batı'ya yönelik Arap ve Fars kültürleriyle araya mesafe koymak anlamına gelecekti. Ancak ortada da ciddi bir sorun vardı. Bu kadar çok Arapça ve Farsça sözcüğü çok kısa sürede ayıklamak imkânsıza yakın bir çabaydı. İşte bu noktada linguistik alanında ortaya atılmış ve Güneş-Dil Teorisi olarak adlandırılan bir teoriden medet umulmuştu. Bu teoriye göre nasıl ki insan türü ortak bir atadan türemişse haliyle dillerde ortak bir kökenden gelmeliydiler. Bir başka deyişle türlerin kökeni, dillerinde kökeni anlamına gelecekti. Bu teoriye göre bugün medeniyetlerin ekserisi Orta Asya'dan yayılmıştı ve de hepsinin ortak dil yapısı en fazla da Türkçeye benziyordu. O nedenle bir anlamda Türkçe, bütün dil aileleri arasında ayrıcalıklı bir kök dil oluşturmaktaydı. Hâl böyle olunca da yabancı kökenli kelimeleri Türkçeden çıkarma ihtiyacına artık gerek kalmamıştı. Çünkü zaten her sözcüğün kökeni bir anlamda Türkçeye dayanıyordu. Her ne kadar Türkçenin bu kök dile ne kadar çok benzeyen bir dil olduğu bilim dünyasında ciddi eleştirilerle karşılaşmışsa da dillerin kökeni konusunda evrimsel bakış açısı hâlâ günümüz bilim dünyasında tartışılmaktadır. Hatta genetikçiler Avrupa medeniyetini kuran insanların büyük ölçüde bir noktada Orta Asya'dan geldiğini göstermektedirler. Bu konularda çok ciddi yeni çalışmalar yapılıyor. Bunları da görüp beklememiz lazım. Öyle ya da böyle Türkçe üzerine

milliyetçilik bağlamındaki bu tartışmalar Türklerin dünyada 2. sınıf bir kavim olmadığını vurgulayan, zamanın Avrupa merkezli şarkiyatçı bakış açısına karşı oluşturulmak istenen savunmacı bir pozisyondu. Garbın bilim ile ötekileştirdiği bir kültüre bilimle verilmek istenen bir cevap olarak da okumamız mümkün. Dünyada tüm milliyetçi hareketler İngilizcede “Territoriality” olarak adlandırılan coğrafi bölgesellikler üzerinde kurgular geliştirmişlerdir. Türkiye’de de böyle oldu. Hatta Kemalist milliyetçiliğe rakip milliyetçiliklerden Anadoluculuk ve Turancılık gibi hareketlerde coğrafyayı merkeze koymuşlardı. Atatürk döneminde de coğrafya meselesine önem verildi. Ve bir birim olarak coğrafyayı kullanarak Türklerin göç yolları ve farklı coğrafyalarda kurdukları medeniyetler araştırıldı. Hatta biraz abartılarak Türklerin Anadolu’nun otokton sahipleri olduğunu ispat etmek için Sümerler ve Hititlere kadar uzanan bir tarihsel ve coğrafi eksende süreklilikler gösterilmeye çalışıldı. Keza antropoloji bilimi kullanılarak da Türklerin kafatasları üzerinde çalışmalar yürütülmüştür. Atatürk’ün manevi kızı Tarihçi Afet İnan’ın 64.000 kişi üzerinde yaptığı çalışmalarla Türklerin brakisefali kafatasına sahip olduğu bu meyanda da Batı dünyasına ait oldukları vurgulanmıştır. Bugün, bu çalışmaların bilimsel değeri tartışma götürür. Ancak şunu unutmamak lazım; o yıllarda dünyanın hemen her tarafında fiziksel antropoloji en prestijli bilim dallarından biri olarak kabul edilmekteydi. Hepimiz biliyoruz ki; bilimin tarihi bilimsel teorilerinin yanlışlanmalarının da tarihidir. Bu bilimin doğasında var. Örneğin 20. asır başlarında İngilizcede “eugenics” denilen öjeni insan türünün sözde kalitesini arttırmaya çalışan bir disiplin olarak tüm dünyada 1. sınıf bilim olarak kabul edilmekteydi. Öjeni düşüncesi hangi toplumsal etnik kesimlerin üremelerinin teşvik edilmesi ya da engellenmesine yönelik pek çok pratiği de içinde barındırır. Dünyanın en saygın bilim insanlarının pek çoğunun -ister inanın ister inanmayın- öjeniyi ne kadar önemsedikleri bilinmektedir. Örneğin İktisatçı John Maynard Keynes İngiltere’de Öjeni Kurumununun 1937-44 yılları arasında başkanlığını yapmıştı. Biz de devlet katında gündeme gelmemiştir. Daha çok doktorlar arasında yaygındır, ama bakın ilginçtir, İsveç gibi ülkelerde 1970’li yıllara kadar öjeni ciddiye alınan bir bilimsel alan olarak varlığını devam ettirebilmiştir. Ancak öjeninin Amerika’da ve Avrupa’da yaygınlığının trajik sonuçları da oldu. Şimdi; bu konuyu şu nedenle vurgulamak istedim. Hiç kuşkusuz bilim dahil her şeyi tarihsel koşulları ve sınırlılıkları içerisinde anlamlandırmak durumundayız. Bilimde yapılan büyük yanlışlıklar yüzünden bilime küsmemeli bilakis daha yetkin, daha iyi bilim yapmanın her daim yollarını aramalıyız. Atatürk döneminde bilim elbette sadece milliyetçiliğin inşası için başvurulan bir dayanak olmanın ötesinde işlevler de yüklendi. Bilim aynı zamanda devletin ve toplumun inşası açısından da çok önemliydi. Bu açıdan en dikkate değer gelişmelerden biri 1926 yılında İstatistik Umum Müdürlüğü’nün kurulmasıdır ki; bugünkü Devlet İstatistik Enstitüsü’nün temelidir. Bilindiği üzere demografi ve istatistik hayatın hemen her vechesi için son derece önemlidir. Her ikisi de sosyal bilimlerin temelidir. Ölçemediğinizi bilemezsiniz. Güvenilir nüfus sayımı yapamamış ülkeler geleceklerini planlayamazlar. Oysa nüfus sayımı ekonomiden askeri planlamaya, sosyal ve sağlık politikalarından diplomasiye kadar hemen her konu ile alakalıydı. Üstelik unutmayın Lozan ve Sevr’de nüfus meselelerinin ne denli merkezi olduğu hep beraber hatırlamalıyız ki; ne kadar alakalı olduğunu biliyoruz. 1920’li yıllarda bu konularda Türkiye’de büyük bir bilinmezlik hâkimdi. O yıllarda ülkenin nüfusu için 5 milyon diyen de vardı, 25 milyon diyen de! Osmanlı İmparatorluğu’nda kayda değer bir nüfus sayımı geleneğinin olmaması hem eksik hem de bilimsel açıdan zaafarla dolu sayımların gerçekleştirilmesi var olan durumu iyice zorlaştırdı. Türkiye, ilk nüfus sayımını 1927 yılında gerçekleştirdi. Ve bu sayım için dünyaca ünlü bilim insanı Belçikalı demograf Camilla Jacquart Türkiye’ye davet edilip sayımın gerçekleştirilmesi için İstatistik Umum Müdürlüğü’nün başına getirildi. Bizde de gazeteciler buna ‘Kamil Jakar’ adını taktılar biraz söylemesi zor olduğu için. Yeni cumhuriyet sayılarla düşünebilen, sayıları kullanabilen bir toplum yaratmak istiyordu. Cumhuriyet bu konuda önemli atılımlara imza atacaktı. Tabii burada şu gerçeğin de altını çizmek lazım. Sayılar hiç kuşkusuz devletlerin ve siyasetçilerin manipülasyon aracı olarak da kullanılabilirlerdi. Ama

burada da önemli olan sayılardan, istatistikten ve bilimden vazgeçmek onlara sırt çevirmek değil bilakis daha doğru, daha yetkin bilim yapmak bilimsel farkındalığı bu konularda daha da arttırmak olmalı. Cumhuriyetle bilim ilişkisinin en başarılı görüldüğü alanlardan biri de elbette sağlık alanında yapılan iyileştirmelerdir. Unutmayın doğan her 4 çocuktan birinin ilk yaş gününü kutlayamadan öldüğü bir ülkeden bahsediyoruz. Hâl böyle olunca da Türkiye’de doğumda yaşam beklentisi cumhuriyetin ilk yıllarında sadece 35 civarındaydı. Doğan çocukların yaşatılması konusunda genç cumhuriyet son derece önemli adımlar attı. Gerek sağlık gerek hijyen alanında yapılan çalışmalarla bu oranlar giderek medeni dünyanın standartlarına çekildi. Keza sıtma gibi hastalıklardaki mücadeleler, başarılar bu dönemin son derece büyük kazanımlarıdır. Aslına bakarsanız sıtmayla mücadele asla küçümsenmemesi gereken cumhuriyetin en büyük başarılarından biridir. Sineklerin bugüne kadar tüm zamanlarda yaşamış toplamda 108 milyar insanın 52 milyarının ölümünde sorumlu olduğu düşünülüyor. Ayrıca bilindiği gibi sıtma sadece sağlıkla ilgili bir konu olmanın çok ötesinde aynı zamanda üretken bir işgücü açısından da kritik önemdeydi. Sıtmalı insanı çalıştıramazsınız. O nedenle sıtmanın olduğu yerde tarımsal gelişme de, ekonomik büyüme de olmaz, olamaz. Cumhuriyet Türkiye’si yaşam bilimlerine çok önem verdi. Örneğin çok sayıda tıp kongreleri düzenleyerek çok sayıda öğrenciyi tıp eğitimi için yurt dışına göndererek sağlık alanında önemli bir bilimsel birikimi bizlere devredebildi. Başta doktorlarımız olmak üzere tüm sağlık çalışanlarımızın pandemi dönemindeki başarıları cumhuriyetin bu uzun dönemli yatırımı olmasaydı asla mümkün olamazdı. Türkiye’de bilimsel altyapının oluşmasında Atatürk’ün son derece mümtaz bir yeri vardır. Unutmayalım Nazilerin zulmünden kaçan yüzlerce Alman bilim insanı bu yıllarda onun çabalarıyla, onun davetiyle Türkiye’ye gelmiş. Bilimin pek çok alanında ülkemizin gelişmesine katkı sunmuşlardı. Bunlar arasında dönemin dünya çapında ünlü saygın bilim insanları da vardı. Tıptan şehir planlamasına, ziraatten iktisada, hukuka kadar birçok alanda bilimsel gelişmelerde bu seçkin bilim insanları kritik rol oynadılar. Üniversitelerde çok sayıda bölüm ve enstitüyü bizzat onlar kurdular. Denilebilir ki; Türkiye’nin bilimsel altyapısının kurulmasında bu Alman hocaların Türkiye’ye getirilmesi son derece belirleyici olmuştur. Dünyanın en parlak zekâlarının, en parlak bilim insanlarının hangi ülkeleri tercih ettikleri, o ülkelerin cazibesi, karizması hakkında bize çok şey söyler. Aralarında Nobel’e aday bilim insanları olan bu kişilerin zamanın Türkiye’sini tercihi bu açıdan manidardır. Son yıllarda yaşadığımız beyin göçünün ulaştığı üzücü ve tehlikeli boyutlar dikkate alındığında Atatürk Türkiye’si hâlâ bize yol göstermeye devam ediyor. Bugün sadece ülkemizin değil; gezegenimizin temel sorunlarının çözümünde de bilim giderek artan ölçüde önemli işlevler yerine getiriyor. İklim değişikliğinden kentleşmenin yarattığı sorunlara, ekosistemlerin çöküşünden enerji meselelerine, yoksulluğun tasfiyesinden bulaşıcı hastalıklarla mücadeleye dünya nüfusunun beslenmesine kadar pek çok sorun günümüzde ancak bilimle çözülebiliyor. Üstelik geçmiş dönemlerle kıyaslandığında çağımızda bilimsel veriler ekonomik başarı içinde çok merkezi bir konuma sahip. Bilginin baş döndürücü bir hızla üretim girdileri arasında en ön sıralara tırmandığını gözlemliyoruz. İletişim ve bilgi teknolojilerini elinde tutanlar dünyanın da gidişatını belirleyebiliyorlar. Bugün demografi, oyun kuramı, istatistik, tarih, coğrafya bilmeden diplomasi yapmak ya da savaş stratejileri kurabilmek de imkânsız. Nobelli ünlü matematikçi ve oyun kuramcısı John Nash şimdi söylediği bir söz var: “İyi matematik bilmeyen toplumlarda adalet yoktur.” Nash bu sözü maalesef 2012’de Türkiye’yi ziyaretinde ülkemizin matematikteki dünya sıralamasındaki içler acısı durumu duyduğu zaman söylemiş. Kemal Atatürk’ün belki de en büyük özlemi bilime saygı ve merak duyan bir Türkiye yaratmaktı. Dönemin sınırlı maddi ve beşeri sermayesiyle bu konuda elinden gelen her şeyi yapmaya çalıştı. Bizler bu konu da onun gösterdiği yolda azimle, şevkle çalışmalıyız. Kutsallaştırıcı ve dogmatik bir söylemle cumhuriyetin kurucu kuşağının eksiklerinin, yanlışlarının üzerini örtmek yerine şahsiyet, bilimsel soğukkanlılık ve kendimize güvenle bunlardan dersler çıkarma, ama onların bize miras bıraktığı kazanımlarımızı da kıskançlıkla sahiplenmek zorundayız. Hatta ve hatta onları aşmak zorundayız. İşte bu yüzden ölümünün 84. yılında bilimi

sahiplenme ve bilime saygı anlamında dünyanın gelmiş geçmiş en önde, en önder devlet adamı olarak kabul edilen Kemal Atatürk'ü bugün şükran, minnet ve saygıyla anıyoruz. Teşekkür ederim.

Ezgi Erel Mazlumoğlu: Değerli konuğumuza çok teşekkür ediyoruz. Bugünün anısına Rektörümüzün size bir armağanı olacak. Rektör Hoca'mı takdimi için sahneye davet ediyorum. Değerli konuğumuz Prof. Dr. Asım Karaömerlioğlu'na programımıza katkılarından dolayı çok teşekkür ediyoruz. Bütün ömrünü Türk ulusunun hizmetine veren Büyük Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün huzurunda bir kez daha saygıyla eğiliyoruz. Vatan sana minnettardır. 10 Kasım Atatürk'ü Anma Programı'mız burada sona eriyor. Saat 12.00'de Sosyal Merkezde Müzik Kulübü tarafından Atatürk'ün sevdiği şarkılar seslendirilecek. Katılımınız için hepinize teşekkürlerimizi, saygı ve sevgilerimizi sunuyoruz.

*** Video burada sona eriyor. ***